

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/70/2022
Identifikačné číslo spisu:	1112226460
Dátum vydania rozhodnutia:	27.04.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Bajánková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:1112226460.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Bajánkovej a sudcov JUDr. Jozefa Kolcuna, PhD. a JUDr. Jany Haluškovcej, v spore žalobcu: Mgr. Pavol Vrška, správca konkurznej podstaty úpadcu SPORITEĽNÉ DRUŽSTVO STRED BB, so sídlom Nám. Slobody 5, Banská Bystrica, sídlo správcu M. R. Štefánika 2, Veľký Krtíš, v zastúpení FUTEJ & Partners s. r. o., Radlinského 2, 811 07 Bratislava, IČO: 35 955 341, proti žalovanej: Slovenská republika - Národná banka Slovenska, Imricha Karvaša 1, 811 07 Bratislava, o zaplatenie 1 835 329 eur, vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 15C/153/2012, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 28. októbra 2020 sp. zn. 7Co/32/2018, takto

rozhodol:

Dovolanie žalobcu z a m i e t a.

Žalovanej náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava I (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo dňa 18.10.2016, č. k. 15C/153/2012-606 zamietol žalobu, ktorou sa žalobca voči žalovanej domáhal zaplatenia sumy 1 835 329 eur s príslušenstvom predstavujúcu náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom žalovanej pri vykonávaní bankového dohľadu nad činnosťou obchodníka s cennými papiermi CAPITAL INVEST, o. c. p., a. s (ďalej len „obchodník s CP“) a žalovanej priznal nárok na náhradu trov konania v pomere 100 %.

1.1. Rozhodnutie právne odôvodnil § 1, § 3 ods. 1 písm. d), § 9 ods. 1, 2, § 15 ods. 1, § 17 ods. 1 zák. č. 514/2003 Z. z. v platnom znení, § 127 ods. 2, § 128 zák. č. 566/2001 Z. z. o cenných papieroch, keď po vykonanom dokazovaní dospel k záveru, že v danej veci neboli splnené zákonné podmienky pre vyvodenie zodpovednosti voči štátu. V odôvodnení rozhodnutia konštatoval, že na základe schváleného prospektu investície Úradom pre finančný trh UTF - 004/2002/ SPI z 22.3.2002 (ktorý nadobudol právoplatnosť 28.3.2002) bolo Družstvo oprávnené ponúkať majetkové hodnoty s lehotou verejnej ponuky 10 rokov. Na základe Zmluvy o zriadení portfólia z 2.6.2008 bol založený zmluvný vzťah medzi Družstvom a obchodníkom s CP. - predmetná zmluva bola obchodníkom s CP vypovedaná listom z 30.3.2010 s účinnosťou od 1.5.2010. Po tomto úkone Družstvo listom z 15.4.2010 požiadalo Národnú

banku Slovenska (ďalej „NBS“) o preskúmanie postupu spoločnosti CAPITAL INVEST, o. c. p., a. s., nepodalo však voči nemu žalobu o náhradu škody.

1.2. Z vykonaného dokazovania mal súd prvej inštancie preukázané, že žalovaná vykonala v období od 20.4.2010 do 6.5.2010 u obchodníka s CP dohľad na mieste s cieľom preskúmania podmienok na poskytovanie investičných služieb a zákonov vzťahujúcich sa na činnosť obchodníka s cennými papiermi, pričom zistila nedostatky, za ktoré obchodníkovi s CP rozhodnutím zo dňa 20.8.2008 č. OPK-9750-5/2007 uložila pokutu vo výške 300 000 Sk. Následne obchodník s CP požiadal dňa 2.10.2007 NBS o zmenu povolenia na poskytovanie investičných služieb a NBS rozhodnutím zo dňa 22.4.2008 č. OPK-2744-5/2007-PLP udelila obchodníkovi s CP povolenie na poskytovanie investičných služieb a dňa 2.6.2008 obchodník s CP uzavrel s Družstvom zmluvu o riadení portfólia. Tvrdenie žalobcu, že žalovaná pri danom úkone mala prijať podstatne tvrdšie rozhodnutia, považoval súd prvej inštancie za účelové a vágne s poukazom na možnosť (nie povinnosť) uloženia sankcie a tiež vzhľadom na to, že vychádzala z predchádzajúcich skúseností pri uložených sankciách a svoje rozhodnutie náležite odôvodnila. Uvedený úkon nemožno subsumovať podľa názoru prvoinštančného súdu pod nesprávny úradný postup, keď NBS konala v súlade so zákonom a za zistené nedostatky uložila v správnom konaní sankciu, pričom charakter sankcie a jej výška nemôže byť nesprávnym úradným postupom. Zároveň poukázal na rokovanie NBS s Družstvom v roku 2007, na ktorom informovala o zistených nedostatkoch, napriek uvedenému sa Družstvo vyjadrilo, že je pre neho výhodnejšie investovať finančné prostriedky v rámci obchodnej skupiny CI HOLDING, nie podľa odporúčaní NBS. Zároveň z vykonaného dokazovania zistil, že Obchodník s CP nespravoval finančné prostriedky Družstva a priamo Družstvo robilo výkazy pre NBS a priamo nakupovalo cenné papiere.

1.3. Na základe zisteného skutkového stavu mal za to, že do 1.6.2010 NBS ako aj jej právny predchodca Úrad pre finančný trh v súlade so zákonom č. 566/2001 Z. z. postupovali správne vo vzťahu k Družstvu, ktoré bolo povinné NBS predkladať polročné správy o svojom hospodárení, pričom z obsahu správ nevyplyvali žiadne informácie o prípadnej zhoršenej finančnej situácii Družstva a ani po rokovaní so štatutárom Družstva ako aj s ostatnými štatutármi dcérskych spoločností Družstva.

1.4. Družstvo až listom doručeným NBS dňa 15.4.2010 požiadalo žalovanú o preskúmanie postupu spoločnosti CAPITAL INVEST, o. c. p., a. s. potom, čo mu obchodník s CP vypovedal zmluvu o zriadení portfólia. NBS v tomto období vyzvala Družstvo listom z 20.4.2010, aby predĺžilo žiadosť o schválenie dodatku Prospektu investície tak, aby Družstvo mohlo pokračovať v zhodnocovaní finančných prostriedkov, keďže NBS zistila, že podstatná časť prospektu investície sa stala neaktuálna. Družstvo následne predložilo NBS dňa 28.4.2010 žiadosť o schválenie dodatkov k prospektu investície, na základe ktorej bolo začaté konanie, ktoré bolo podľa § 21 ods. 1 písm. a) zák. č. 747/2004 Z. z. prerušené rozhodnutím OPK-5664/4-2/2010 z 10.5.2010 na čas, kedy Družstvo bolo povinné odstrániť nedostatky žiadosti a žiadosť doplniť. Družstvo ani po opakovanom predĺžení lehoty na odstránenie väd žiadosti nedostatky neodstránilo, v dôsledku čoho NBS rozhodnutím OPK-5664/4-5/2010 z 26.8.2010 konanie vo veci žiadosti o schválenie dodatkov k Prospektu investície, zastavila (označené rozhodnutie bolo potvrdené rozhodnutím Bankovej rady NBS číslo GUV-1745/2010 z 8.12.2010 a nadobudlo právoplatnosť 15.12.2010).

1.5. Súd prvej inštancie ďalej zistil, že žalovaná súbežne začala voči Družstvu konanie o uložení sankcie podľa § 144 ods. 4 zák. č. 566/2001 Z. z. za porušenie ustanovenia § 129 ods. 3 v spojení s § 128 ods. 1 písm. b), c) a h) a § 125c ods. 1 v spojení s § 127 ods. 4 zák. č. 566/2001 Z. z. o cenných papieroch (ďalej „ZoCP“) a rozhodnutím ODT-10893-4/2010 z 30.5.2011 (právoplatným 21.6.2011) zakázala Družstvu predaj majetkových hodnôt. Družstvu nezakázala vykonávať inú činnosť, keďže takéto kompetencie voči Družstvu ako podnikateľskému subjektu nemala. Žalovaná na základe získaných poznatkov o činnosti Družstva ako aj obchodníka s CP podala dňa 27.7.2010 orgánom činným v trestnom konaní oznámenie o podozrení zo spáchania trestného činu. Uznesením Prezídia Policajného zboru, Úradu boja proti korupcii, vyšetrovateľa odboru boja proti korupcii č. k. ČVS: PPZ-153/BPK-B-2010 zo dňa 16.11.2010 bolo dňa 10.8.2010 začaté trestné stíhanie podľa § 199 ods. 1 Trestného poriadku pre obzvlášť závažný zločin podvodu podľa § 221 ods. 1, 4 písm. a) Trestného zákona spolupáchateľstvom podľa § 20 Trestného zákona.

1.6. Na základe uvedeného mal súd prvej inštancie za to, že žalobca v konaní nepreukázal, že by žalovaná vo vzťahu k Družstvu nesprávne úradne postupovala. Práve naopak, v konaní bolo preukázané, že NBS až od účinnosti zák. č. 566/2001 Z. z. o cenných papieroch od 1.6.2010 bola oprávnená

dohliadať aj na skutočnosť, či vyhlasovateľ majetkových hodnôt - Družstvo, dodržiava schválený Prospekt investície. NBS nevykonávala a ani nemohla vykonávať dohľad nad celkovou činnosťou Družstva ako vyhlasovateľa verejnej ponuky majetkových hodnôt, nakoľko by konala v rozpore s čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a v rozpore s ustanoveniami zák. č. 566/1992 Zb. o Národnej banke Slovenska, zák. č. 566/2001 Z. z. o cenných papieroch a zák. č. 747/2004 Z. z. o dohľade nad finančným trhom.

1.7. Súd prvej inštancie žalobu zamietol aj z dôvodu, že žalobca si svoje nároky na náhradu škody môže uplatniť v zmysle ustanovenia § 243a ods. 4 Obchodného zákonníka za splnenia podmienok vzniku škody voči členom predstavenstva družstva alebo členom kontrolnej komisie podľa ustanovenia § 244 Obchodného zákonníka. Existencia pohľadávky žalobcu na náhradu škody voči vyššie uvedeným subjektom Družstva vylučuje možnosť, aby sa žalobca domáhal náhrady škody voči štátu podľa zák. č. 514/2003 Z. z.. Žalobca nepreukázal, že by sa bez svojej viny bezúspešne domáhal náhrady škody voči subjektom Družstva. Ak je na majetok Družstva vyhlásený konkurz, nároky veriteľov Družstva môže uplatňovať správca konkurznej podstaty proti členom predstavenstva, proti členom kontrolnej komisie Družstva, ak porušili svoje povinnosti pri výkone svojej funkcie. Zároveň uviedol, že medzi Družstvom a Obchodníkom s CP vznikol záväzkový vzťah a v prípade, ak Družstvo zistilo, že Obchodník s CP si svoje zmluvné povinnosti neplní, bolo jeho povinnosťou domáhať sa súdnou cestou pohľadávok, na ktoré malo podľa zmluvy nárok.

1.8. Súd prvej inštancie v odôvodnení rozhodnutia ďalej uviedol, že v konaní nebolo preukázané, že by žalovaná nesprávne úradne postupovala tým, že riadne nevykonávala bankový dohľad nad uvedenými subjektmi. Priklonil sa k názoru, že Družstvo bolo dohliadaným subjektom len v obmedzenom rozsahu (dohľad nad plnením povinností vyhlasovateľa verejnej ponuky majetkových hodnôt) v súlade s ustanoveniami § 125 až 128 ZoCP. V súlade s uvedenými ustanoveniami Úrad pre finančný trh schválil Družstvu Prospekt investície, pričom posudzoval len jeho úplnosť (§ 127 ods. 4 v spojení s § 125 ods. 7 ZoCP), t. j. či obsahuje všetky údaje a vzájomný súlad predložených údajov a ich zrozumiteľnosť. Za pravdivosť údajov v Prospekte investície zodpovedali príslušné orgány Družstva. Žalovaná v konaní preukázala, že nebolo v jej právomoci schvaľovať zmluvu o riadení, resp. portfólia. Prospekt investície mal podľa zákona obsahovať len zoznam zmlúv, ktoré zabezpečujú odbyt výrobkov navrhovateľa verejnej ponuky majetkových hodnôt alebo realizáciu služieb, ktoré poskytuje (podstatná náležitosť § 128 ods. 1 písm. a/ bodu 10 ZoCP). NBS nemohla vykonávať dohľad nad celkovou činnosťou Družstva, pretože v takom prípade by došlo k prekročeniu jej kompetencií. NBS až od 1.6.2010 bola oprávnená dohliadať aj na skutočnosť, či vyhlasovateľ majetkových hodnôt dodržiava schválený prospekt investície.

1.9. Súd prvej inštancie napokon uviedol, že štát nemôže priamo zasahovať do vlastnej činnosti Družstva a jeho majetkovoprávných vzťahov, v ktorých má Družstvo autonómne postavenie. Vnútorne vzťahy Družstva sa spravovali v danom čase stanovami družstva a Obchodným zákonníkom. Žalobca nepreukázal, že členovia Družstva realizovali svoje oprávnenia vyplývajúce z členstva tak, že by aktívne zasahoval do činnosti Družstva za účelom odvrátenia hrozacej škody pri zistení nedostatkov v činnosti štatutárnych zástupcov Družstva.

1.10. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C.s.p.“).

2. Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Bratislave rozsudkom zo dňa 28.10.2020 sp. zn. 7Co/32/2018 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie a žalovanej priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

2.1. Odvolací súd sa stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že v konaní nebol preukázaný nesprávny úradný postup zo strany Národnej banky Slovenska pri vykonávaní dohľadu nad činnosťou Obchodníka s cennými papiermi. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku okresného súdu uviedol, že z obsahu Zmluvy uzavretej medzi Družstvom a obchodníkom s cennými papiermi vyplýva, že jej podstatou bol výkon finančných operácií za účelom obhospodarovania cenných papierov a iných finančných nástrojov a iných operácií súvisiacich s riadením portfólia družstva čo v praxi znamenalo, že obchodník s cennými papiermi obchodoval vo vlastnom mene na účet Družstva. Uvedené znamenalo, že riziko nieslo samotné Družstvo, ktoré bolo iniciátorom celého obchodu Družstva, ktoré dávalo pokyny na nákup, či predaj toho ktorého finančného nástroja (článok III bod 1 písm. c/ Zmluvy v spojení s § 5

zák. č. 566/2001 Z. z. o cenných papieroch). V danom prípade išlo o služby, ktoré Družstvo ako klient obchodníka s cennými papiermi využívalo na vlastné riziko s vedomím, že ziskovosť uvedených operácií nie je zaručená. Žalobca si musel byť vedomý, že vývoj na finančných trhoch nemožno s istotou predpovedať a odhadnúť (čo je podstatným znakom týchto obchodov prostredníctvom obchodníkov s cennými papiermi). Až do rozhodnutia Národnej banky Slovenska zo dňa 21. decembra 2010, č. ODT-8305-5/2010, ktorým odobrala obchodníkovi s cennými papiermi povolenie na poskytovanie investičných služieb, potvrdeným rozhodnutím Bankovej rady Národnej banky Slovenska zo dňa 1. marca 2011, č. GUV - 274/2011, vykonával obchodník s cennými papiermi túto činnosť ako regulovanú Národnou bankou Slovenska.

2.2. Nestotožnil sa ani s námietkou žalobcu o nedostatočných opatreniach Národnej banky Slovenska na nápravu protiprávneho stavu po zistení závažných pochybení obchodníka s cennými papiermi pri činnosti voči obchodníkovi s cennými papiermi, zohľadňujúc aktívny prístup Národnej banky Slovenska k obchodníkovi s cennými papiermi, keď uložila obchodníkovi s cennými papiermi pokutu a následne odobrala obchodníkovi s cennými papiermi povolenie na poskytovanie investičných služieb. V tejto súvislosti odvolací súd poznamenal, že žalobca sa nemôže v konaní domáhať náhrady škody titulom nesprávneho úradného postupu spočívajúcim v takom pochybení v postupe Národnej banky Slovenska, ktoré sa týka hmotnoprávneho posúdenia veci; hmotnoprávne pochybenia sa môžu priamo odraziť len v obsahu rozhodnutí Národnej banky Slovenska, keďže za nesprávny úradný postup nie je možné považovať to, keď výklad zákona, právne posúdenie veci, či aplikácia zákona na daný skutkový stav zo strany štátneho orgánu sú odlišné od tých, aké očakáva tá strana, ktorej práv či právom chránených záujmov sa má rozhodnutie dotýkať, uzavrel odvolací súd.

3. Proti uvedenému rozhodnutiu odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej ako „dovolateľ“) dovolanie, prípustnosť ktorého odôvodnil poukazom na ust. § 420 písm. f) CSP a § 421 písm. c) CSP.

3.1. Porušenie jeho práva na spravodlivý proces malo spočívať v tom, že súd rozsudok nijako resp. nedostatočne odôvodnil vo vzťahu k jeho tvrdeniam a argumentácii v žalobe a odvolaní. Namietal, že súd sa obmedzil len na stručné konštatovanie v závere (ods. 30.) odôvodnenia, kde uviedol, že zodpovednosť štátu nemôže nahrádzať primárnu zodpovednosť obchodníka s cennými papiermi voči žalobcovi. Mal za to, že súd pochybil, keď pri rozhodovaní neprihliadol na skutočnosť, že neiniciovanie konania voči Obchodníkovi s CP samo osebe nevylučuje možnosť podať žalobu o náhradu škody voči štátu a nerobí žalobu predčasnou. V tejto súvislosti zdôraznil, že § 9 zákona č. 514/2003 Z. z. neupravuje uvedenú podmienku ako jednu z osobitných predpokladov zodpovednosti. Ďalej namietal, že súd sa dostatočným spôsobom nevysporiadal s jeho argumentáciou ohľadom formálneho výkonu dohľadu žalovanej. Trval na tom, že jej zavinenie na spôsobenej škode spočíva v tom, že v čase, keď boli verejne známe skutočnosti preukazujúce, že činnosťou dohliadaných subjektov vzniká akútne nebezpečenstvo vzniku škody, napriek tomu za daného stavu nekonali tak, ako konať mali a včas nevykonali v rámci svojich kompetencií preventívne opatrenia na predchádzanie vzniku tejto škody aj keď im to zákon prikazoval.

3.1.1. Mal za to, že nedostatočným odôvodnením rozhodnutia, ako aj tým, že súd založil svoje rozhodnutie na takých právnych ako aj skutkových záveroch, ktoré popierajú účel a zmysel právnej úpravy zodpovednosti za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom, najmä pokiaľ ide o konštatovanie limitácií dohľadu žalovanej, ako aj pokiaľ ide o záver, podľa ktorého zodpovednosť štátu nemôže nahrádzať primárnu zodpovednosť obchodníka s cennými papiermi voči žalobcovi, došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces.

3.2. Dovolateľ tiež namietal dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. c) CSP, pričom nesprávne vyriešená právna otázka spočívala v tom, či žalobca v pozícii poškodeného je povinný preukázať bezúspešnosť vydania pohľadávky od škodcu (Obchodníka s CP) pri uplatnení nároku na náhradu škody nesprávnym úradným postupom, resp. či v prípade, ak existovala možnosť si škodu uplatniť voči škodcovi a túto poškodený nevyužil, nie je oprávnený si nárok na náhradu škody spôsobenú nesprávnym úradným postupom uplatniť voči žalovanému. Poukázal na to, že táto otázka je v rozhodovacej činnosti Najvyššieho súdu riešená rozdielne, a to s ohľadom na rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo/199/2005 resp. 6Cdo/184/2018 a naproti tomu na odlišné závery zaujaté k tejto problematike vo veci 2Cdo/48/2010.

3.3. Dovolateľ žiadal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu spolu s rozsudkom súdu prvej inštancie

zrušiť a vec vrátiť Okresnému súdu Bratislava I na ďalšie konanie.

4. Žalovaný navrhol dovolanie ako nedôvodné zamietnuť.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie bolo podané včas (§ 424 CSP), a to oprávneným subjektom (§ 427 CSP), zastúpeným podľa § 429 ods. 1 CSP skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti, pričom zistil, že dovolanie je potrebné zamietnuť.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP

6. Podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nezávislom a nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie a na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

7. K tvrdeniam žalobcu o nedostatkoch odôvodnenia dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu resp. rozsudku súdu prvej inštancie treba uviesť, že súčasťou práva na spravodlivý proces je aj právo strany sporu na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné a nie sú prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov. Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojej judikatúre opakovane zdôraznil, že nezávislosť rozhodovania všeobecných súdov sa má uskutočňovať aj v ústavnom a zákonom procesnoprávnom rámci. Povinnosť súdu je presvedčivo a správne vyhodnotiť dôkazy a svoje rozhodnutie náležite odôvodniť (I. ÚS 243/2007), pritom starostlivo prihliadať na všetko, čo vyšlo počas konania najavo, vrátane toho, čo uviedli strany sporu. Z odôvodnenia súdneho rozhodnutia musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. Všeobecný súd by mal vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení rozhodnutia dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí rovnako ako závery, ku ktorým na ich základe dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi strán, avšak s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05, II. ÚS 76/07, obdobne Kraska c/a Švajčiarsko z 29. apríla 1993, Séria A, č. 254-B, str. 49, § 30). Judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva nevyžaduje, aby v odôvodnení rozhodnutia bola daná odpoveď aj na argument strany, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - A, s. 12, § 29, Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - B, Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

8. Žalobca prípustnosť podaného dovolania vyvodil z § 420 písm. f) CSP a svoju argumentáciu o existencii vady v zmysle § 420 f) CSP založil na tvrdení o absencii riadneho odôvodnenia, keď sa obmedzil len na stručné konštatovanie v závere (ods. 30.) odôvodnenia, kde uviedol, že zodpovednosť štátu nemôže nahrádzať primárnu zodpovednosť obchodníka s cennými papiermi voči žalobcovi a dostatočným spôsobom sa nevysporiadal s jeho argumentáciou ohľadom formálneho výkonu dohľadu žalovanej.

9. Pre vznik nároku na náhradu škody voči štátu v zmysle § 9 zákona č. 514/2003 Z. z. sa vyžaduje

splnenie troch základných podmienok, a to: existenciu nesprávneho úradného postupu, škody a príčinná súvislosť medzi týmito dvoma podmienkami. Podmienky vzniku zodpovednosti za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom orgánu verejnej moci sú stanovené kumulatívne a v prípade nesplnenia čo i len jednej z nich nie je daná táto zodpovednosť. To znamená, že ak osoba, ktorá sa cíti byť poškodená orgánom verejnej moci pri výkone verejnej moci, neunesie dôkazné bremeno týkajúce sa preukázania existencie niektorej z podmienok vzniku zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci, je potrebné žalobu o náhradu škody bez ďalšieho zamietnuť.

10. Odvolací súd svoje rozhodnutie, ktorým potvrdil zamietajúci rozsudok okresného súdu odôvodnil tým, že v konaní nebol preukázaný základný predpoklad vzniku zodpovednosti za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom štátu v zmysle § 9 zákona č. 514/2003 Z. z., a to nesprávny úradný postup zo strany Národnej banky Slovenska pri vykonávaní dohľadu nad činnosťou Obchodníka s cennými papiermi. Dôvody tohto záveru uviedol v bode 30. rozsudku. Dovolateľ preto neopodstatnene tvrdí, že sa odvolací súd s touto námietkou nijako, resp. nedostatočne vyporiadal, resp. že odvolací súd pri rozhodovaní neprihliadol na skutočnosť, že neiniciovanie konania proti Obchodníkovi s CP samo osebe nevylučuje možnosť podať žalobu o náhradu škody proti štátu. Súd v základnom konaní nepodmienili úspešnosť žaloby neúspešným uplatnením si nároku u iného subjektu, práve naopak vylúčili zodpovednosť štátu práve pre absenciu jednej z podmienok nevyhnutných pre jej existenciu.

10.1. Rovnako neobstojí ani jeho námietka o nedostatku riadneho odôvodnenia týkajúca formálneho výkonu dohľadu žalovanej. Odvolací súd v bode 31. rozsudku zdôraznil, že za nesprávny úradný postup nie je možné považovať skutočnosť, že výklad hmotnoprávných ustanovení štátneho orgánu je odlišný od očakávaní strany, ktorej práv sa rozhodnutie má dotýkať.

11. Dovolací súd má za to, že rozhodnutie odvolacieho súdu spĺňa kritériá pre odôvodňovanie rozhodnutí v zmysle § 393 ods. 2 CSP a § 220 ods. 2 CSP z hľadiska formálnej štruktúry a obsahuje aj zdôvodnenie všetkých pre vec podstatných skutkových a právnych otázok.

12. Dovolací súd z dôvodov vyššie uvedených vadu podľa § 420 písm. f) CSP nezistil.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 CSP všeobecne

13. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

14. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP). Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP).

15. Na to, aby dovolací súd mohol pristúpiť k meritórnemu dovolaciemu prieskumu rozhodnutia odvolacieho súdu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci, musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti dovolania zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v § 431 až § 435 CSP.

16.1. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnu (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou dovolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj

procesnoprávna (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Musí ísť o právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej neviedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní (a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom).

16.2. Pre záver o tom, že ide o právnu otázku, kľúčovú pre rozhodnutie vo veci samej a pre posúdenie prípustnosti dovolania, nie je rozhodujúci subjektívny názor sporovej strany, že daná právna otázka môže byť pre ňu rozhodujúca. Právna otázka, ktorú má dovolací súd vo svojom rozhodnutí riešiť, musí byť rozhodujúca pre rozhodnutie vo veci samej. To znamená, že dovolací súd nemôže riešiť hypotetické otázky, ktoré nemajú, resp. v ďalšom konaní nemôžu mať vplyv na meritórne rozhodnutie, a ani otázky, ktoré vôbec nesúvisia s rozhodovaným sporom. Sama polemika dovolateľa s právnymi závermi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu niektorého problému, významovo nezodpovedajú kritériu vymedzenia dovolacieho dôvodu v zmysle § 432 CSP.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. c) CSP

17. Vo vzťahu k prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. c) CSP dovolací súd uvádza, že toto ustanovenie dopadá len na také právne otázky, ktoré odvolací súd riešil, t. j. vysvetlil jej podstatu a uviedol súvisiace právne úvahy spolu s dôvodmi, pre ktoré zvolil práve riešenie, na ktorom založil svoje rozhodnutie a ide o takú právnu otázku, ktorú dovolací súd rieši rozdielne.

18. Dovolateľ nastolil v dovolaní otázku (bod 3.2. tohto uznesenia), od vyriešenia ktorej podľa jeho názoru záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu vo veci a ktorú mal odvolací súd vyriešiť nesprávne, pričom takto položené otázky sú v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu riešené rozdielne. Dovolateľ síce jasne a zrozumiteľne uviedol v dovolaní konkrétnu právnu otázku, odvolací súd však na jej vyriešení nezaložil rozhodnutie napadnuté dovolaním.

18.1. Dovolateľ nastolil otázku, či žalobca v pozícii poškodeného je povinný preukázať bezúspešnosť vydania pohľadávky od škodcu (Obchodníka s CP) pri uplatnení nároku na náhradu škody nesprávnym úradným postupom, resp. či v prípade, ak existovala možnosť si škodu uplatniť voči škodcovi a túto poškodený nevyužil, nie je oprávnený si nárok na náhradu škody spôsobenú nesprávnym úradným postupom uplatniť voči žalovanému. Odvolací súd ale výslovne v bode 31. rozsudku uviedol, v konaní nebol preukázaný základný predpoklad vzniku zodpovednosti za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom štátu v zmysle § 9 zákona č. 514/2003 Z. z, a to nesprávny úradný postup zo strany Národnej banky Slovenska pri vykonávaní dohľadu nad činnosťou Obchodníka s cennými papiermi. Odvolací súd teda nepodmienil úspešnosť žaloby bezúspešnosťou vydania pohľadávky od škodcu (Obchodníka s CP), resp. uplatnením si náhrady škody u škodcu. Rozhodnutia najvyššieho súdu, na ktoré dovolateľ odkázal, riešia navyše vzťah práva na náhradu škody spôsobenej pri výkone verejnej moci orgánom verejnej moci a práva na vydanie bezdôvodného obohatenia, kde nositeľ zodpovednosti za škodu (t. j. štát) je spravidla odlišný od subjektu, ktorý sa bezdôvodne obohatil na úkor fyzickej osoby alebo právnickej osoby, ktorá bola dotknutá nesprávnym úradným postupom orgánu verejnej moci.

19. Dovolací súd uzatvára, že na nastolenej právnej otázke odvolací nezaložil svoje rozhodnutie. Dovolací súd je prísne viazaný otázkou vymedzenou dovolateľom, nemôže ju modifikovať ani prispôbovať (II. ÚS 291/2021). Dovolacia argumentácia z uvedených dôvodov nepredstavuje vymedzenie podstatnej právnej otázky tak, ako to predpokladá § 421 ods. 1 písm. b) CSP v spojení s § 432 ods. 2 CSP.

20. Z vyššie uvedeného vyplýva, že dovolanie dovolateľa nie je dôvodné a z uvedeného dôvodu ho preto dovolací súd podľa ustanovenia § 448 CSP zamietol.

21. O trovách dovolacieho konania rozhodol dovolací súd aplikujúc ustanovenia § 438 ods. 1, § 262

ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP. V dovolacom konaní bola úspešná žalovaná, čo zakladá jej právo na náhradu trov dovolacieho konania voči žalobcovi v plnom rozsahu. Žalovanej však trovy spojené s dovolacím konaním podľa obsahu spisu nevznikli žiadne, preto jej dovolací súd ich náhradu nepriznal.

22. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.